

HENRI DE LUBAC

REVELAȚIA DIVINĂ
CONFRUNTĂRI MISTICE
ATEISMUL ȘI SENSUL OMULUI

Traducere din limba franceză de
Maria-Magdalena Anghelescu

Galaxia Gutenberg
2026

CUPRINS

<i>Abrevieri</i>	5
<i>Notă istorică</i> , de Éric de Moulins-Beaufort.....	7
<i>Prezentare</i> , de Monseniorul Olivier de Berranger.....	19

REVELAȚIA DIVINĂ (ed. a 3-a, 1983)..... 31

Avertismentul editorului	32
Comentariul preambulului și al capitolului I al constituției <i>Dei Verbum</i> a conciliului Vatican II.....	33
Constituția dogmatică <i>Dei Verbum</i>	
I. Preambulul (Comentariul numărului 1)	39
II. Descriere generală (Comentariul numărului 2)	53
III. Pregătirea Evangheliei (Comentariul numărului 3)	79
IV. Revelația împlinită în Hristos (Comentariul numărului 4)	99
V. Răspunsul credinței (Comentariul numărului 5).....	127
VI. Adevărurile revelate (Comentariul numărului 6)	151
Concluzie	162
<i>Anexa I. Analiză succintă a Constituției Dei Verbum</i>	194
<i>Anexa II. Comentariul numărului 7 al Constituției</i>	201
<i>Anexa III. Scriptură, tradiție, magisteriu</i>	205
<i>Anexa IV. Revelația Fiului</i>	209
<i>Anexa V. Sursa credinței</i>	211

CONFRUNTĂRI MISTICE (1950)..... 213

Cuvânt înainte.....	215
I. Căutarea unui om nou.....	220
II. Un nou „front” religios	276
<i>Notă istorică</i>	300
III. Nietzsche mistic.....	310
IV. Lumina lui Hristos.....	342

AVERTISMENTUL EDITORULUI

Textul cardinalului Henri de Lubac pe care îl prezentăm în această nouă ediție a fost publicat pentru prima dată în Édition du Cerf în 1968, în colecția „Unam Sanctam”. Făcea parte din volumul intitulat *Vatican II. La révélation divine*, volumul I, formând una dintre principalele contribuții. A fost reluat apoi sub o formă simplificată (și în special fără note explicative) în colecția „Foi vivante”, cu titlul *Dieu se dit dans l'histoire*, Éditions du Cerf, 1974.

Această nouă ediție, din colecția „Traditions chrétiennes”, reproduce prima ediție, cu integralitatea notelor care au fost revăzute și modificate pe alocuri de către cardinalul de Lubac. Conține, de asemenea, anexe inedite, care completează și actualizează gândirea sa asupra unuia dintre textele majore ale Conciliului. Cardinalul de Lubac consideră de fapt că constituția dogmatică *Dei Verbum* rămâne una dintre principalele piese ale Conciliului și că merită o atenție constantă și susținută din partea tuturor celor care caută să aprofundeze esențialul gândirii catolice.

COMENTARIUL PREAMBULULUI ȘI AL PRIMULUI CAPITOL AL CONSTITUȚIEI „DEI VERBUM” A CONCILIULUI VATICAN II

CONSTITUȚIA DOGMATICĂ „DEI VERBUM”

Preambulul și primul capitol

Text și traducere franceză

De J.-P. Torrell

PROOEMIUM

1 *Dei Verbum religiose audiens et fidenter proclamans, Sacrosancta Synodus verbis S. Ioannis obsequitur dicentis: „Annuntiamus vobis vitam aeternam, quae erat apud Patrem et apparuit nobis: quod vidimus et audivimus annuntiamus vobis, ut et vos societatem habeatis nobiscum, et societas nostra sit cum Patre et cum Filio eius Iesu Christo” (1 Ioan 1,2-3). Propterea, Conciliorum Tridentini et Vaticani I inherens vestigiis, genuinam de divina revelatione ac de eius transmissione doctrinam proponere intendit, ut salutis praeconio mundus universus audiendo credat, credendo speret, sperando amet.*¹

PREAMBUL

1 Ascultând cu evlavie și proclamând cu încredere Cuvântul lui Dumnezeu, Sfântul Sinod se conformează cuvintelor Sfântului Ioan care spune: „Vă vestim Viața de veci, care era la Tatăl și s-a arătat nouă, ce am văzut și am auzit vă vestim și vouă, ca și voi să aveți împărtășire cu noi. Iar împărtășirea noastră să fie cu Tatăl și cu Fiul Său, Isus Hristos” (1 Ioan 1,2-3). Prin urmare, mergând pe urmele Conciliilor Tridentin și Vatican I, el își propune să prezinte doctrina autentică asupra Revelației divine și a transmiterii ei, astfel încât întreaga lume auzind vestea mântuirii să creadă, crezând să nădăjduiască, nădăjduind să iubească.¹

¹ Cf. S. AUGUSTIN, *L'Enseignement religieux des simples*, cap. IV, 8, PL 40, 316.

CAPUT I DE IPSA REVELATIONE

2 *Placuit Deo in sua bonitate et sapientia Seipsum revelare et notum facere sacramentum voluntatis suae (cf. Ep. 1, 9), quo homines per Christum, Verbum carnem factum, in Spiritu Sancto accessum habet ad Patrem et divinae naturae consortes efficiuntur (cf. Ep. 2, 18; 2 P 1, 4). Hac itaque revelatione Deus invisibilis (cf. Col. 1, 15; 1 Tm 1, 17) ex abundantia caritatis suae homines tamquam amicos alloquitur (cf. Ex. 33, 11; Jn 15, 14-15) et cum eis conversatur (cf. Ba 3, 38), ut eos ad societatem Secum invitet in eamque suscipiat. Haec revelationis oeconomia fit gestis verbisque intrinsece inter se connexis, ita ut opera, in historia salutis a Deo patrata, doctrinam et res verbis significatas manifestent ac accroborant, verba autem opera proclamant et mysterium in eis contentum elucident. Intima autem per hanc revelationem tam de Deo quam de hominis salute veritas nobis in Christo illucescit, qui mediator simul et plenitudo totius revelationis existit.*²

3 *Deus, per Verbum omnia creans (cf. Jn 1, 3) et conservans, in rebus creatis perenne sui testimonium hominibus praebet (cf. Rm 1, 19-20), et viam salutis supernae aperire intendens, insuper protoparentibus inde ab initio Semetipsum manifestavit. Post eorum autem lapsum eos, redemptione promissa, in spem salutis erexit (cf. Gn 3,15), et sine intermissione generis humani curam egit, ut omnibus qui secundum patientiam boni operis salutem quaerunt, vitam aeternam daret (cf. Rm 2, 6-7). Suo autem tempore Abraham vocavit, ut faceret eum in gentem magnam (cf. Gn 12, 2), quam post Patriarchas per Moysen et Prophetas erudit ad se solum Deum vivum et verum, providum Patrem et iudicem iustum agnoscendum, et ad promissum Salvatorem expectandum, atque ita per saecula viam Evangelio praeparavit.*

4 *Postquam vero multifariam multisque modis Deus locutus est in Prophetis, „novissime diebus istis locutus est nobis in Filio” (He 1, 1-2). Misit enim Filium suum, aeternum scilicet Verbum, qui omnes homines illuminat, ut inter homines habitaret iisque intima Dei enarraret (cf. Jn 1, 1-18). Iesus Christus ergo, Verbum*

² Cf. Matei 11,27; Ioan 1,14 și 17; 14,6; 17,1-3; 2 Corinteni 3,16 și 4,6; Efeseni 1,3-14.

CAPITOLUL I DESPRE REVELAȚIA ÎNSĂȘI

[Natura și obiectul revelației]

2 În bunătatea și înțelepciunea sa, lui Dumnezeu i-a plăcut să se dezvăluie și să facă cunoscut misterul voinei sale (cf. Efeseni 1,9); prin Cristos, Cuvântul făcut trup, oamenii pot ajunge la Tatăl în Duhul Sfânt și se fac părtași la firea dumnezeiască (cf. Efeseni 2,18; 2 Petru 1,4). Prin această revelație, Dumnezeu cel nevăzut (cf. Coloseni 1,15; 1 Timotei 1,17), în belșugul iubirii sale se adresează oamenilor ca unor prieteni (cf. Ieșirea 33,11; Ioan 15,14-15) și conversează cu ei (Baruh 3,38), pentru a-i chema și a-i primi la împărtășire cu el. Această economie a revelației se îndeplinește prin fapte și cuvinte legate strâns între ele, astfel încât lucrările săvârșite de Dumnezeu în istoria mântuirii scot în relief și confirmă învățătura și realitățile semnificate prin cuvinte, iar cuvintele proclamă lucrările și luminează misterul conținut în ele. Dar cel mai profund adevăr dezvăluit în revelație, atât despre Dumnezeu cât și despre mântuirea omului, ne strălucește în Cristos, care este Mijlocitorul și, în același timp, plinătatea întregii revelații.

[Pregătirea revelației evanghelice]

3 Dumnezeu, care creează și ține toate prin Cuvântul său (cf. Ioan 1,3) oferă oamenilor, în lumea creată, o mărturie permanentă despre sine (cf. Romani 1,19-20) și, voind să deschidă calea mântuirii de sus, s-a descoperit pe sine însuși încă de la început protopărinților noștri. După căderea lor, făgăduindu-le răscumpararea, i-a ridicat din nou în nădejdea mântuirii (cf. Facerea 3,15) și a purtat neîntrerupt de grijă neamului omenesc ca să dea viață veșnică tuturor acelor care caută mântuirea fiind statornici în a face binele (cf. Romani 2,6-7). La vremea stabilită de El, l-a chemat pe Avraam pentru a face din el un mare popor (cf. Facerea 12,2), popor pe care, potrivit Patriarhilor, l-a învățat prin Moise și Profeți să-l cunoască drept singurul Dumnezeu viu și adevărat, Părinte providențial și Judecător drept, și să-l aștepte pe Mântuitorul făgăduit. Astfel a pregătit prin veacuri calea Evangheliei.

[Hristos plinitorul revelației]

4 După ce de multe ori și în multe chipuri Dumnezeu vorbise prin Proroci, „în zilele acestea mai de pe urmă Dumnezeu ne-a grăit nouă prin Fiul” (Evrei 1,1-2). L-a trimis, așadar, pe Fiul său, Cuvântul cel veșnic, care luminează pe toți oamenii, ca să locuiască între oameni și să le descopere cele ascunse ale lui

caro factum, „homo ad homines” missus³, „verba Dei loquitur” (Jn 3, 34), et opus salutare consummat quod dedit ei Pater faciendum (cf. Jn 5, 36; 17, 4). Quapropter Ipse, quem qui videt, videt et Patrem (cf. Jn 14, 9), tota Suiipsius praesentia ac manifestatione, verbis et operibus, signis et miraculis, praesertim autem morte sua et gloriosa et mortuis resurrectione, misso tandem Spiritu veritatis, revelationem complendo perficit ac testimonio divino confirmat, Deum nempe nobiscum esse ad nos ex peccati mortisque tenebris liberandos et in aeternam vitam resuscitandos.

Oeconomia ergo christiana, utpote foedus novum et definitivum, numquam praeteribit, et nulla iam nova revelatio publica expectanda est ante gloriosam manifestationem Domini nostri Iesu Christi (cf. 1 Tm 6, 14 și Tt 2, 13).

5 Deo revelanti praestanda est „oboeditio fidei” (Rm 16, 26; cf. Rm 1, 5; 2 Co 10, 5-6), qua homo se totum libere Deo committit „plenum revelanti Deo intellectus et voluntatis obsequium” praestando⁴ et voluntarie revelationi ab Eo datae assentiendo. Quae fides ut praebeat, opus est praeveniente et adiuvante gratia Dei et internis Spiritus Sancti auxiliis, qui cor moveat et in Deum convertat, mentis oculos aperiat, et det „omnibus suavitatem in consentiendo et credendo veritati.”⁵ Quo vero profundior usque evadat revelationis intelligentia, idem Spiritus Sanctus fidem iugiter per dona sua perficit.

6 Divina revelatione Deus Seipsum atque aeterna voluntatis suae decreta circa hominum salutem manifestare ac communicare voluit, „ad participanda scilicet bona divina, quae humanae mentis intelligentiam omnino superant.”⁶

Confitetur Sacra Synodus, „Deum, verum omnium principium et finem, naturali humanae rationis lumine e rebus creatis certo cognosci posse” (cf. Rm 1, 20); eius vero revelationi tribuendum esse decet, „ut ea, quae in rebus divinis humane rationi per se impervia non sunt, in praesenti quoque generis humani conditione ab omnibus expedite, firma certitudine et nullo admixto errore cognosci possint.”⁷

³ Épitre à Diognète [= Epistola către Diognet], cap. VII, 4, FUNK, *Patres Apostolici*, I, p. 403.

⁴ CONC. VAT. I, *Const. Dogm. despre credința catolică*, cap. III, „Credința”, Dz 1789 (3008).

⁵ 2^a CONC. D'ORANGE, can. 7, Dz 180 (377); CONC. VAT. I, *loc. cit.*, Dz 1791 (3010).

⁶ CONC. VAT. I, *Const. Dogm. despre credința catolică*, cap. II, „Revelația”, Dz 1786 (3005).

⁷ *Ibid.*, Dz 1785 și 1786 (3004 și 3005).

Dumnezeu (cf. Ioan 1,1-18). Isus Hristos deci, Cuvântul făcut trup, trimis „om între oameni”, „vorbește cuvintele lui Dumnezeu” (Ioan 3,34) și duce la bun sfârșit lucrarea mântuirii pe care i-a încredințat-o Tatăl (cf. Ioan 5,36; 17,4). De aceea El însuși — pe Care cine îl vede, îl vede și pe Tatăl (Ioan 14,9) —, prin toată prezența și manifestarea sa, prin cuvinte și fapte, prin semne și minuni, dar mai ales prin moartea sa și prin glorioasa înviere din morți și, în sfârșit, prin trimiterea Duhului adevărului, împlinește și desăvârșește revelația și o întărește cu mărturia divină: că Dumnezeu este cu noi pentru a ne elibera de întunericul păcatului și al morții și a ne învia spre viața veșnică.

Așadar, economia creștină a mântuirii, fiind legământ nou și definitiv, nu va trece niciodată și nu mai este de așteptat nicio nouă revelație publică înainte de arătarea în slavă a Domnului nostru Isus Hristos (1 Timotei 6,14 și Tit 2,13).

[Revelația trebuie primită cu credință]

5 Lui Dumnezeu care revelează trebuie să i se răspundă prin „ascultarea credinței” (Romani 16,26; cf. Romani 1,5; 2 Corinteni 10,5-6), prin care omul i se încredințează liber și în întregime lui Dumnezeu, oferindu-i „lui Dumnezeu care revelează supunerea deplină a minții și a voinței”, și dându-și de bunăvoie adeziunea la revelația făcută de el. Pentru a oferi lui Dumnezeu această credință, omul are nevoie de harul lui, care îi iese în întâmpinare și îl ajută, precum și de ajutoarele lăuntrice ale Duhului Sfânt, care să-i miște inima și să i-o îndrepte spre Dumnezeu, să-i deschidă ochii minții și să-i facă „pe toți să îmbrățișeze și să creadă cu bucurie adevărul”. Iar pentru ca înțelegerea revelației să se adâncească mereu mai mult, tot Duhul Sfânt desăvârșește neconținut credința, prin darurile sale.

[Adevărurile revelate]

6 Prin revelația divină, Dumnezeu a voit să se facă cunoscut și să se împărtășească pe sine și hotărârile veșnice ale voinței sale referitoare la mântuirea oamenilor, „pentru a-i face părtași de bunurile dumnezeiești, care depășesc cu totul capacitatea de înțelegere a minții omenești”.

Sfântul Conciliu afirmă că „Dumnezeu, începutul și sfârșitul a toate, poate fi cunoscut cu certitudine din lucrurile create, prin lumina naturală a rațiunii umane” (cf. Romani 1,20); el ne învață, de asemenea, că, prin revelația Sa, „cele ce, în lucrurile divine, nu sunt în sine de nepătruns pentru rațiunea umană pot fi cunoscute de către toți, chiar și în condiția actuală a neamului omenesc, cu certitudine deplină și fără amestec de eroare.”